

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

3115 – 985 / 23
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 4605 датум 21.2.2024.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије¹ и члана 37. Закона о Заштитнику грађана² у поступку контроле законитости и правилности рада Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, покренутом по притужби АА, из ..., након окончаног испитног поступка Заштитник грађана је сачинио следећи

ИЗВЕШТАЈ О СЛУЧАЈУ СА ПРЕПОРУКАМА

Заштитник грађана је примио притужбу АА, из ..., којом се у делу изражава незадовољство поступањем, односно непоступањем Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре по упућеном поднеску притужиље.

Наиме, притужбом се наводи, а из приложене документације произилази да је притужиља, преко пуномоћника, адвоката ББ, из ..., 9. марта 202... године упутила Републичкој грађевинској инспекцији пријаву електронским путем у вези са планираним рушењем експроприсаних станова на кат. парцелама број 4..., 4..., 4..., 4... и 4... КО ..., као и поводом тренутних радова на извођењу шипова на истој локацији, све у вези са пројектом изградње инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Суботица – државна граница Келебија. Притужиља истиче да је овим поднеском захтевано да се изађе на терен и предузму мере из надлежности инспекције, али да никакав одговор није примљен, ни након ургенције, односно захтева за обавештавањем о поступању по пријави, који је поднет 19. априла 202... године, такође електронским путем.

Поступајући по притужби, Заштитник грађана је закључком дел. бр. 1...2 од 1... јула 202... године покренуо испитни поступак оцене законитости и правилности рада Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и затражио изјашњење о основаности навода из притужбе.

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је актом број 0..2-0...-002.../202...-0... од 2... јула 202... године и приложеним изјашњењем Одељења републичке грађевинске инспекције број 3...1-0...-0...8/20...-1... од 2... јула 202... године известило Заштитника грађана да по представци адвоката ББ из ... од 9. марта 202... године, републички грађевински инспектор поступа у предмету број 3...-0...-00.../202...-1..., почев од 20. марта 202... године, као и да је инспекцијски надзор у току, а да ће по окончању истог подносилац представке бити обавештен у складу са чланом 18. Закона о инспекцијском надзору.

¹ „Сл. гласник РС“, бр. 98/06 и 115/2021

² „Сл. гласник РС“, бр. 105/2021

Након захтева Заштитника грађана за додатним изјашњењем у погледу окончања предметног поступка и обавештавања притужиле о поступању, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфратруктуре је актом број 0...2-0...-002.../202...-0... од 1. новембра 202... године и приложеном информацијом Одељења грађевинске инспекције број 3...-0...-9...4/202...-1... од 3... октобра 202... године обавестило Заштитника грађана да је инспекцијски надзор над извођењем радова на модернизацији, реконструкцији и изградњи пруге Београд – Суботица државна граница (Келебија), деоница пруге Нови Сад – Суботица – државна граница (Келебија) и даље у току, као и да ће по окончању истог подносилац представке бити обавештен сагласно важећим одредбама. Посебно је напоменуто да је у току постизање споразума између инвеститора и власника дела стамбене зграде о висини накнаде штете, а што није у надлежности грађевинске инспекције.

У телефонском разговору са притужилом од 1.... фебруара 202.... године, о чему је сачињена службена белешка, притужила је обавестила Заштитника грађана да грађевинска инспекција није излазила на терен, нити од је исте примила било какво обавештење о поступању по њеној представи. У вези са наводима грађевинске инспекције да је у току договор инвеститора и власника станова у погледу накнаде штете, притужила је истакла да је још увек у току поступак експропријације за целу парцелу, да је њихов захтев поново одбијен, као и да је поступак по жалби у току пред Министарством финансија. Притужила наводи да је Министарство финансија већ једном поништило одлуку општине указујући да је потребно експроприсати целу непокретност, а не само помоћне објекте притужиле, али је општина ипак донела идентично решење.

* * *

Чланом 58. *Устава Републике Србије*³ јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона. Право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

*Законом о инспекцијском надзору*⁴ је дефинисано да је инспекцијски надзор посао државне управе чија садржина и појам су утврђени законом којим се уређује рад државне управе, кога врше органи државне управе, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе, с циљем да се превентивним деловањем или налагањем мера обезбеди законитост и безбедност пословања и поступања надзираних субјеката и спрече или отклоне штетне последице по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе. (члан 2.).

Чланом 18. Закона је прописано да се поступак инспекцијског надзора покреће и води по службеној дужности или захтевом надзираног субјекта за вршење инспекцијског надзора, као и захтевом другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку. Код оцене о постојању разлога за покретање поступка по службеној дужности инспектор узима у обзир представке, као и упозорења надлежних органа. Представке имају дејство иницијативе за покретање поступка, а подносиоци тих иницијатива немају својство странке у поступку који се може покренути на основу те иницијативе. Ако подносилац представке, након обавештења инспекције о неуредности представке, јер има недостатке који инспекцију спречавају да поступа по њој или је неразумљива или непотпуна, не уреди представку у року од осам дана од обавештавања - сматра се да је подносилац одустао од представке. Инспектор неће покренути поступак по службеној дужности на основу представке ако је процењен незнатан ризик или је посреди злоупотреба права. Кад инспектор утврди да не постоје услови за покретање поступка по службеној дужности у складу са ставом 5. овог

³ „Сл. гласник РС“, бр. 98/06 и 115/21;

⁴ "Сл. гласник РС", бр. 36/2015, 44/2018 - др. закон и 95/2018.

члана, обавестиће о томе подносиоца представке што је пре могуће, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема представке. На захтев подносиоца представке, инспектор обавештава подносиоца представке како је поступио са представком, најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева, а о исходу покренутог поступка ванредног инспекцијског надзора - најкасније у року од 15 дана од дана окончања поступка.

* * *

На основу прикупљених чињеница у току поступка и у оквиру релевантних законских одредаба, Заштитник грађана оцењује да Одељење грађевинске инспекције Министарства грађевинарства саобраћаја и инфраструктуре ни након скоро годину дана од подношења представке притужиле није спровело инспекцијски надзор над извођењем радова на датој деоници изградње инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Суботица – државна граница Келебија, при чему притужилца није обавештена да не постоје услови за покретање поступка по службеној дужности, нити је обавештена како је поступиљено са представком.

Наиме, из штурних одговора органа произилази само да је поступак инспекцијског надзора у току, као и да ће притужилца бити обавештена по окончању истог, док је пропуштено да се одговори да ли је, односно из ког разлога притужилци није одговорено на њен захтев о томе како је поступиљено са представком.

Имајући у виду да је притужилца известила Заштитника грађана да и након скоро годину дана од подношења представке, од поступајуће инспекције није примила никакав одговор, несумњиво произилази да у датом случају није поступиљено у складу са законом и принципима добре управе и да је игнорисањем обраћања притужилце повређено њено право на правну заштиту.

Надаље, у поступку који је по истој притужби притужилце вођен и према Министарству заштите животне средине, произилази да је инспекцијским надзором спроведеним од стране инспекције за заштиту животне средине констатовано да су радови на изградњи вијадукта започети 21. октобра 202... године, а да је планирани рок за завршетак радова на истом 24. фебруар 202... године. У том погледу, како произилази да се предметни радови на датој деоници приводе крају, доводи се у питање сврха и циљ инспекцијског надзора грађевинске инспекције над извођењем радова уколико исти у међувремену буду окончани.

Обраћање инспекцијском органу представља један од механизма правне заштите од могућег незаконитог и неправилног поступања физичких и правних лица којима се ускраћују и угрожавају права грађана, а превентивно деловање инспекције је једна од њених основних дужности. С тим у вези, игнорисање од стране инспекцијског органа који врши стручан надзор над применом закона представља акт лоше управе који онемогућава заштиту права од кршења закона, док наводи о могућем „постизању споразума“ између инвеститора и власника непокретности не могу бити од утицаја на обављање послова инспекцијског надзора.

Имајући у виду напред наведено, сагласно члану 37. став 3. Закона о Заштитнику грађана, ради отклањања уочених недостатака, као и у циљу унапређења рада органа управе и спречавања сличних пропуста у будућности Заштитник грађана упућује следеће препоруке:

Потребно је да Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, преко републичке грађевинске инспекције без одлагања, спроведе инспекцијски надзор над извођењем радова на датој деоници изградње инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Суботица – државна граница Келебија, у оквиру примене прописа које надзире, те на основу утврђеног чињеничног стања, предузме све расположиве радње и мере из свог делокруга, уз обавештавање притужилце, као подносиоца представке, о исходу.

Потребно је да *Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре*, преко републичке грађевинске инспекције без одлагања и сходно закону⁵, притужиљу извести како је поступљено по њеној представи, а на основу њеног захтева од 1.... априла 202... године, уз извињење за неблаговремено поступање.

Потребно је да се *Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре*, преко својих инспекцијских органа, у свом будућем раду увек руководи законом и принципима добре управе, те да послове инспекцијског надзора обавља благовремено и са законом утврђеним циљем, уз обавештавање подносиоца представке у законом предвиђеним роковима.

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре обавестиће *Заштитника грађана*, у року од 30 дана од дана пријема ове препоруке, о поступању по њој, уз достављање релевантне документације и других доказа на основу којих се са сигурношћу може утврдити да је по препорукама *Заштитника грађана* поступљено.

Уколико *Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре* у задатом року не достави *Заштитнику грађана* обавештење о предузетим мерама везано за упућене препоруке, *Заштитник грађана* ће о томе обавестити непосредно надређени орган, *Народну скупштину, Владу и јавност*.

ЗАМЕНИЦА ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

др Наташа Тањевић

⁵ *Ibid.*, члан 18. став 7.